T091 ATĐ 3 (23) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q22-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 22

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 14)

Caùc taâm do tuøy mieân cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, tuøy mieân aáy laø tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå bieåu hieän roõ raøng veà Chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Chæ coù neân taâm; nhö Luaän giaû cuûa Thuyeát Nhaát Taâm Töông Tuïc, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Taâm coù tuøy mieân vaø taâm khoâng coù tuøy mieân, taùnh aáy khoâng khaùc khi Thaùnh taïo hieän tieàn, taùnh aáy traùi ngöôïc vôùi phieàn naõo chöù khoâng traùi vôùi taùnh cuûa taâm, vì ñoái trò phieàn naõo chöù khoâng phaûi laø ñoái trò taâm; nhö vaät duøng ñeå giaët aùo - maøi göông - luyeän vaøng..., traùi ngöôïc vôùi nhöõng veát baån chöù khoâng traùi vôùi aùo - göông - vaøng..., Thaùnh ñaïo cuõng nhö vaäy. Vaû laïi, trong thaân naøy neáu luùc Thaùnh ñaïo chöa hieän roõ tröôùc maét, phieàn naõo chöa ñoaïn thì taâm coù tuøy mieân; luùc Thaùnh ñaïo hieän tieàn, phieàn naõo ñaõ ñoaïn thì taâm khoâng coù tuøy mieân. Taâm naøy tuy luùc coù tuøy mieân vaø khoâng coù tuøy mieân thì khaùc nhau, maø taùnh chæ laø neân. Nhö luùc aùo chöa giaët - göông chöa maøi - vaøng ñaõ luyeän... thì goïi laø aùo - göông - vaøng... khoâng coù veát baån, luùc coù veát baån vaø khoâng coù veát baån... tuy coù khaùc nhau, maø taùnh thì khoâng coù gì khaùc nhau; taâm cuõng nhö vaäy. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän roõ raøng taâm coù tuøy mieân vaø taâm khoâng coù tuøy mieân thì taùnh aáy ñeàu khaùc nhau. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Tuøy mieân khoâng tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân, cuõng khoâng coù nghóa tuøy taêng ñoái vôùi phaùp töông öng. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân thì ñoái vôùi Giôùi - Ñòa khaùc vaø phaùp voâ laäu cuõng phaûi tuøy taêng, bôûi vì sôû duyeân aáy gioáng nhö Giôùi - Ñòa cuûa mình; neáu coù nghóa tuøy taêng ñoái vôùi phaùp töông öng, thì phaûi tuøy taêng trong taát caû moïi luùc chöa ñoaïn vaø ñaõ ñoaïn, töông öng cuoái cuøng khoâng taùch lìa nhau

bôûi vì gioáng nhö töï taùnh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän caùc tuøy mieân ñoái vôùi sôû duyeân vaø phaùp töông öng ñeàu coù nghóa tuøy taêng, ñoái vôùi phaùp höõu laäu vaø phaùp töông öng ôû Giôùi - Ñòa cuûa mình cho ñeán luùc chöa ñoaïn vaãn luoân luoân tuøy taêng. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: tuøy mieân chæ coù nghóa tuøy taêng ñoái vôùi Boå-ñaëc-giaø-la. Nhö phaùi Ñoäc Töû Boä, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Boå-ñaëc-giaø-la goïi laø coù tuøy mieân vaø khoâng coù tuøy mieân, chöù khoâng phaûi laø caùc phaùp nhö taâm..., bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la coù raøng buoät vaø giaûi thoaùt. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän chæ coù taâm... coù raøng buoät - coù giaûi thoaùt môùi goïi laø coù tuøy mieân vaø khoâng coù tuøy mieân, chöù khoâng phaûi laø Boå-ñaëc-giaø-la hoaøn toaøn khoâng coù. Vì ngaên chaën caùc toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc vaø bieåu hieän roõ raøng veà lyù khoâng coù gì ñieân ñaûo nhö vaäy, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Caùc taâm do tuøy mieân cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, tuøy mieân aáy laø tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy chaêng? Ñaùp: Hoaëc laø tuøy taêng, hoaëc laø khoâng tuøy taêng. Theá naøo laø tuøy taêng? Nghóa laø tuøy mieân aáy töông öng vôùi taâm naøy chöa ñoaïn vaø duyeân vôùi taâm naøy. Theá naøo laø khoâng tuøy taêng? Nghóa laø tuøy mieân aáy töông öng vôùi taâm naøy ñaõ ñoaïn. Trong naøy, caùc taâm laø coù naêm Boä taâm, nghóa laø taâm do kieán Khoå maø ñoaïn, cho ñeán taâm do töông öng maø ñoaïn. Tuøy mieân laø coù naêm Boä tuøy mieân, nghóa laø tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn, cho ñeán tuøy mieân do töông öng maø ñoaïn. Bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân: 1. Do tuøy mieân coù taùnh tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy. 2. Do tuøy mieân coù taùnh ñoàng baïn ñoái vôùi taâm naøy. Nghóa laø taâm do kieán Khoå maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do kieán taäp maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do kieán taäp maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do kieán Dieät maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do kieán Ñaïo maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Ñaïo maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi

laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng;

ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do tu maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Laïi nöõa, taâm do kieán Khoå maø ñoaïn coù hai loaïi: 1. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân bieán haønh. 2. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh. Taâm do kieán Taäp maø ñoaïn cuõng nhö vaäy. Taâm do kieán dieät maø ñoaïn coù hai loaïi: 1. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu. 2. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân voâ laäu. Taâm do kieán Ñaïo maø ñoaïn cuõng nhö vaäy. Taâm do töông öng maø ñoaïn coù hai loaïi: 1. Taâm nhieãm oâ. 2. Taâm khoâng nhieãm oâ. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Taäp maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Taäp maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Taäp maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh

do kieán Taäp maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Taäp maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø

taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôøi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân duuyeân höõu laäu do kieán Dieät maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Ñaïo maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Ñaïo maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Ñaïo maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Ñaïo maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Ñaïo maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm nhieãm oâ do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do tu maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm khoâng nhieãm oâ do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do tu maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 391

Laïi nöõa, thuoäc coõi Duïc vôùi taâm do kieán Khoå maø ñoaïn coù möôøi loaïi, ñoù laø taâm töông öng naêm Kieán - Nghi - AÙi- Khueå - Maïn - Baát coïng voâ minh; taâm do kieán Taäp maø ñoaïn coù baûy loaïi, ñoù laø Taâm töông öng hai Kieán - Nghi - AÙi - Khueå - Maïn - baát coïng voâ minh; taâm do kieán Dieät maø ñoaïn cuõng nhö vaäy; taâm do kieán Ñaïo maø ñoaïn coù taùm loaïi, ñoù laø Taâm töông öng ba Kieán - Nghi - AÙi - Khueå - Maïn - Baát coïng voâ minh; taâm do tu maø ñoaïn coù naêm loaïi, ñoù laø Taâm töông öng AÙi - Khueå - Maïn - Baát coïng voâ minh vaø Taâm khoâng nhieãm oâ, nghóa laø thieän - höõu - laäu - voâ phuù voâ kyù. Taâm töông öng vôùi Höõu thaân kieán, ñoái vôùi Höõu thaân kieán vaø voâ minh töông öng vôùi noù, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc do kieán Khoå maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Taäp maø

ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Nhö vaäy cho ñeán taâm töông öng vôùi Maïn do kieán Khoå maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö theá. Taâm töông öng vôùi Baát coïng voâ minh do kieán Khoå maø ñoaïn, ñoái vôùi Baát coïng voâ minh do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc do kieán Khoå maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heächo neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do kieán Taäp maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Taâm töông öng vôùi Taø kieán do kieán Dieät maø ñoaïn, ñoái vôùi Taø kieán do kieán Dieät maø ñoaïn vaø voâ minh töông öng vôùi noù, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi Nghi do kieán Dieät maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Taâm töông öng vôùi Kieán thuû do kieán Dieät maø ñoan, ñoái vôùi Kieán thuû do kieán Dieät maø ñoaïn vaø voâ minh töông öng vôùi noù, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân duyeân höõu laäu coøn laïi do kieán Dieät maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnhtt; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi AÙi - Khueå - Maïn do kieán Dieät maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Taâm töông öng vôùi Baát coïng voâ minh do kieán Dieät maø ñoaïn, vôùi Baát coïng voâ minh do kieán Dieät

maø ñoaïn, ñoái vôùi Baát coïng voâ minh do kieán Dieät maø ñoaïn, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái tuøy mieân duyeân höõu laäudo kieán Dieät maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm do kieán Ñaïo maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Taâm töông öng vôùi AÙi do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi AÙi do tu maø ñoaïn vaø voâ minh töông öng vôùi noù, bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân coøn laïi do tu maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnhtt; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm töông öng vôùi Khueå - Maïn do tu maø ñoaïn, neân bieát cuõng nhö vaäy. Taâm töông öng vôùi Baát coïng voâ minh do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi Baát coïng voâ minh do tu maø ñoaïn, bôûi

vì hai quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân coøn laïi do töông öng maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân qun heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Taâm khoâng nhieãm oâ do tu maø ñoaïn, ñoái vôùi tuøy mieân do töông öng maø ñoaïn vaø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, bôûi vì neân quan heä cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, ñoù laø taùnh tuøy taêng; ñoái vôùi nhöõng tuøy mieân khaùc vì khoâng coù hai quan heä cho neân chaúng phaûi laø taâm coù tuøy mieân. Nhö noùi veà coõi Duïc, coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc neân bieát cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø Tyø Baø Sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Nhö vaäy ñaõ noùi veà naêm Boä tuøy mieân cuûa ba coõi ñoái vôùi naêm Boä taâm cuûa tuøy mieân ñoái vôùi ba coõi naøy, neáu chöa ñoaïn thì tuøy taêng tuøy thuaän laãn nhau maø taêng tröôûng cho neân tuøy mieân taêng theâm söï raøng buoäc ñoái vôùi taâm; neáu ñaõ ñoaïn thì khoâng tuøy taêng-khoâng tuøy thuaän vôùi nhau, vì chaúng phaûi laø taêng tröôûng cho neân tuøy mieân khoâng coù söï raøng buoäc ñoái vôùi taâm. Nhöng ôû phaàn vò chöa ñoaïn thì taâm ñoái vôùi tuøy mieân töông öng vaø tuøy mieân sôû duyeân ñeàu ñöôïc kieán laäp teân goïi laø coù tuøy mieân, bôûi vì töông öng thì coù ñuû hai quan heä, duyeân raøng buoäc taâm chæ laø tuøy taêng. Neáu ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn thì taân naøy chæ ñoái vôùi tuøy mieân töông öng coù theå ñöôïc kieán laäp teân goïi laø coù tuøy mieân, chöù khoâng phaûi laø tuøy mieân sôû duyeân raøng buoäc taâm kia ñeán tröôùc vì khoâng coù tuøy taêng, bôûi vì tuøy mieân töông öng vaãn coøn caùnh ñoàng baïn ñoái vôùi taâm. Hoûi: Taïi sao taâm ñoâi vôùi tuøy mieân töông öng ñaõ ñoaïn-chöa ñoaïn ñeàu ñöôïc kieán laäp teân goïi laø coù tuøy mieân, ñoái vôùi tuøy mieân sôû duyeân chæ

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 392

ôû phaàn vò chöua ñoaïn môùi coù theå ñöôïc kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân chöù khoâng phaûi laø ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn? Ñaùp: Töø tröôùc ñeán nay ñaõ noùi taâm ñoái vôùi tuøy mieân bôûi vì hai quan heä cho neân goïi laø coù tuøy mieân, neân laø taùnh tuøy taêng, hai laø taùnh ñoàng baïn. Tuøy mieân töông öng neáu ôû phaàn vò chöa ñoaïn, thì bôûi vì hai quan heä cho neân taâm ôû phaàn vò aáy kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân; neáu ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn, thì tuøy mieân töông öng ñoái vôùi taâm naøy tuy khoâng coù taùnh tuøy taêng maø coù taùnh ñoàng baïn, cho neân vaãn coù theå kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân. Tuøy mieân sôû duyeân neáu ôû phaàn vò chöa ñoaïn, thì ñoái vôùi taâm chæ coù taùnh tuøy taêng, cho neân taâm ôû phaàn vò aáy kieán laäp kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân; neáu ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn thì hai quan heä ñeàu khoâng coù, cho neân taâm ôû phaàn vò aáy khoâng coøn coù theå kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân. Hoûi: Neáu tuøy mieân töông öng ñoái vôùi taâm töông öng, hoaëc ôû phaàn vò chöa ñoaïn voán coù taùnh tuøy taêng vaø taùnh ñoàng baïn, hoaëc ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn tuy khoâng coù taùnh tuøy taêngmaø coù taùnh ñoàng baïn, thì taâm luoân luoân ñoái vôùi tuøy mieân töông öng goïi laø coù tuøy mieân; tuøy mieân sôû duyeân ñoái vôùi taâm sôû duyeân, hoaëc ôû phaàn vò chöa ñoaïn coù taùnh tuøy taêng vaø taùnh sôû duyeân, hoaëc ôû phaàn vò ñaõ

ñoaïn tuy khoâng coù taùnh tuøy taêng maø coù taùnh sôû duyeân, taïi sao taâm ñoái vôùi tuøy mieân sôû duyeân khoâng luoân luoân kieán laäp teân goïi coù tuøy mieân? Ñaùp: Tuøy mieân töông öng ñoái taâm töông öng raát gaàn guõi vôùi nhau, moïi quan heä ñeàu nhö nhau, khoâng theå taùch rôøi nhau, nhö con deâ vôùi boä da cuûa noù, cho neân hay chöa ñoaïn vaãn luoân luoân goïi laø coù nhau; tuøy mieân sôû duyeân cuøng vôùi taâm sôû duyeân khoâng phaûi laø raát gaàn guõi, moïi quan heä khoâng nhö nhau, chöa töøng hoøa hôïp vôùi nhau, neáu luùc chöa ñoaïn thì do taùnh tuøy taêng maø coù theå noùi laø coù nhau, neáu ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn thì raát caùch bieät cho neân cho neân khoâng noùi laø coù nhau. Trong naøy, teân goïi veà coù laø döïa vaøo söï gaàn guõi heát söùc maø kieán laäp, chöù khoâng phaûi laø gioáng nhö kieán laäp teân goïi coù sôû duyeân... Toân giaû Theà Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Tuøy mieân töông öng voán laø taâm mhieãm oâ, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy mieân töông öng khoâng taùch rôøi taâm, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy mieân töông öng che phuû taâm, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy mieân töông öng tuøy taâm chuyeån, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy mieân töông öng nhieãu loaïn taâm, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy mieân töông öng vaø taâm töông öng chung neân sôû y-chung neân sôû duyeân - chung neân haønh töôùng - chung neân quaû - chung neân ñaúng löu - chung neân dò thuïc, cuøng

sinh - cuøng truù - cuøng dò - cuøng dieät, heát söùc gaàn guõi vôùi nhau, tuøy mieân sôû duyeân thì khoâng nhö vaäy”. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Tuøy mieân töông öng laøm cho taâm töông öng cang cöôøng-hung haõn theâm, ngöôøi trí quôû traùch chaùn ngaùn khoù coù theå taùch ra ñöôïc, tuøy mieân sôû duyeân ñoái vôùi taâm sôû duyeân thì khoâng coù söï vieäc naøy”. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Tuøy mieân töông öng khieán cho taâm phaùt khoûi nhieãm oâ gioáng nhö khoùi löûa nhaát ñònh chöôùng ngaïi ñeán Thaùnh quaû, tuøy mieân sôû duyeân ñoái vôùi taâm sôû duyeân thì khoâng coù söï vieäc naøy”. Toân giaû Giaùc Thieân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Tuøy mieân töông öng khieán cho taâm töông öng meâ laàm khoâng roõ raøng ñoái vôùi caûnh sôû duyeân, tuøy mieân sôû duyeân khoâng coù söï vieäc naøy ñoái vôùi taâm sôû duyeân”. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân tuøy mieân töông öng ôû phaàn vò ñoan hay chöa ñoaïn vaãn luoân luoân khieán cho taâm coù ñöôïc teân goïi laø tuøy mieân, neáu ôû phaàn vò ñaõ ñoaïn thì khoâng goïi laø coù tuøy mieân. Hoûi: Giaû söû tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi taâm thì taân naøy chæ do tuøy mieân aáy maø goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Hoaëc laø do tuøy mieân aáy chöù khoâng phaûi laø tuøy mieân khaùc? Nghóa laø taâm naøy chöa ñoaïn. Theá naøo laø do tuøy mieân aáy vaø tuøy mieân khaùc? Nghóa laø Khoå trí ñaõ sinh-Taäp trí chöa sinh, nhö tuøy mieân sôû duyeân cuû taâm do kieán Khoå maø ñoaïn-do kieán Taäp maø ñoaïn. Trong naøy, do tuøy mieân aáy chöù khoâng phaûi laø tuøy mieân khaùc, nghóa laø taâm coù tuøy mieân chæ do tuøy mieân aáy tuøy taêng ñoái vôùi taâm cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, chöù

khoâng phaûi laø do tuøy mieân khaùc khoâng tuøy taêng ñoái vôùi taâm maø goïi laø taâm coù tuøy mieân; nghóa laø taâm naøy chöa ñoaïn, aáy laø neáu taâm chöa ñoaïn thì chaéc chaén chæ do tuøy mieân aáy tuøy taêng ñoái vôùi taâm cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, chöù khoâng phaûi laø do tuøy mieân khaùc khoâng tuøy taêng ñoái vôùi taâm maø goïi laø taâm coù tuøy mieân. Coù ngöôøi noùi: Vaên naøy neân noùi nhö vaäy: Nghóa laø voán coù raøng buoäc aáy laø caùc taâm nhieãm oâ. Ngöôøi aáy khoâng neân noùi nhö theá, bôûi vì voán coù raøng buoäc - khoâng voán coù raøng buoäc, taâm coù nhieãm oâ - taâm khoâng coù nhieãm oâ ñeàu coù theå nhö vaäy; chæ neân noùi nhö vaäy: Nghóa laø taâm naøy chöa ñoaïn, caùc taâm chöa ñoaïn goïi laø coù tuøy mieân, chæ do tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùit chöù khoâng phaûi laø do tuøy mieân khaùc. Do tuøy mieân aáy vaø tuøy mieân khaùc, nghóa laø taâm coù tuøy mieân do tuøy mieân aáy tuøy taêng ñoái vôùi taâm cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; vaø do tuøy mieân khaùc khoâng tuøy taêng ñoái vôùi taâm cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; nghóa laø Khoå trí ñaõ sinh..., aáy laø taâm coù tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn. Luùc baáy giôø, bôûi vì tuøy mieân bieán haønh aáy tuøy taêng ñoái vôùi taâm do kieán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 394

Taäp maø ñoaïn cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, vaø bôûi vì tuøy mieân töông öng khaùc khoâng tuøy taêng ñoái vôùi taâm do kieán Khoå maø ñoaïn cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Nhö vaäy töùc laø noùi taâm do kieán Khoå maø ñoaïn, ôû trong phaàn vò naøy do tuøy mieân aáy cuûa Boä khaùc tuøy taêng ñoái vôùi taâm, vaø do tuøy mieân khaùc cuûa Boä mình khoâng tuøy taêng ñoái taâm, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Hoûi: Taïi sao trong naøy, tuøy mieân cuûa Boä khaùc goïi laø Bæ (aáy), tuøy mieân cuûa Boä mình goïi laø Dö (khaùc)? Ñaùp: Bôûi vì tröôùc ñaây hoûi raèng "Giaû söû tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi taâm thì taâm naøy chæ do tuøy mieân aáy maø goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng", cho neân nay ñaùp raèng "Taâm do kieán Khoå maø ñoaïn, ôû trong phaàn vò naøy khoâng phaûi laø chæ vì tuøy mieân bieán haønh aáy tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy do kieán Taäp maø ñoaïn, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; cuõng bôûi vì tuøy mieân töông öng khaùc khoâng tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy do kieán Khoå maø ñoaïn, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Nhö vaäy töùc laø noùi ngay vaán ñeà ñaõ hoûi thì goïi laø Bæ, khoâng phaûi laø vaán ñeà chính thöùc ñöôïc hoûi thì goïi laø Dö; tuøy mieân cuûa Boä khaùc vaøo luùc baáy giôø chöa ñoaïn, bôûi vì tuøy taêng cho neân ñoù laø vaán ñeà chính ñaõ hoûi, tuøy mieân cuûa Boä mình vaøo luùc baáy giôø ñaõ ñoaïn, khoâng coøn tuøy taêng cho neân khoâng phaûi laø vaán ñeà chính ñöôïc hoûi ñeán. Coù ngöôøi noùi: Tuøy mieân cuûa Boä mình luùc baáy giôø chuyeån bieán raát khaùc vôùi phaàn vò tröôùc ñaáy, cho neân noùi ñoù laø Dö, nghóa laø tröôùc ñaáy chöa ñoaïn maø nay ñaõ ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Tuøy mieân cuûa Boä mình tröôùc kia ñöôïc töï taïi tuøy theo yù muoán maø laøm, nay ñaõ ñoaïn cho neân khoâng ñöôïc töï taïi, khoâng coù gì coù theå laøm ñöôïc cho neân noùi laø Dö. Coù ngöôøi noùi: Tuøy mieân cuûa Boä mình tröôùc ñaây thaønh töïu, nay khoâng thaønh töïu cho neân noùi laø Dö. Coù ngöôøi noùi: Tuøy mieân cuûa Boä mình nay bò Thaùnh ñaïo ñoaïn dieät taän cuøng raát

khaùc vôùi tröôùc kia, cho neân noùi ñoù laø Dö. Coù ngöôøi noùi: Tuøy mieân cuûa Boä mình ñaõ bò Thaùnh ñaïo choïn löïa taùch bieät ñeå nhanh choùng ñoaïn tröø, khoâng gioáng nhö tröôùc ñaây cuøng vôùi boán Boä khaùc ñoàng thôøi daàn daàn ñoaïn maø tröø, cho neân noùi laø Dö (Dö coù nghóa laø coøn laïi vaø khaùc, Bæ coù nghóa laø chính noù). Hoûi: Taâm do tu maø ñoaïn cuõng coù nghóa naøy, nghóa laø ñoaïn neân phaåm cho ñeán taùm phaåm thì taâm nhieãm ñaõ ñoaïn; do tuøy mieân aáy chöa ñoaïn vaø tuøy mieân khaùc ñaõ ñoaïn goïi laø coù tuøy mieân, taïi sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Ñaây laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy... laïi nöõa, caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, neáu Boä khaùc laø Bæ - Boä khaùc laø Dö, thì trong naøy noùi ñoù laø taâm do tu maø

ñoaïn, tuy coù nghóa naøy maø Boä mình laø Bæ - Boä mình laø Dö cho neân ôû ñaây khoâng noùi. Laïi nöõa, trong naøy chæ noùi ñoaïn roài cuoái cuøng khoâng coøn lui suït laø taâm do tu maø ñoaïn, tuy coù nghóa naøy maø noù ñoaïn heát, hoaëc laø coù trôû laïi lui suït, cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Caùc tuøy mieân thì theá naøo laø tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân, theá naøo laø tuøy taêng ñoái vôùi töông öng? Ñaùp: Caùc Sö Taây phöông ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Bôûi vì taùnh heä phöôïc cho neân tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân, bôûi vì taùnh ñoàng baïn cho neân tuøy taêng ñoái vôùi töông öng. Caùc luaän Sö cuûa nöôùc ca - thaáp - di - la noùi: Ñoái vôùi caûnh sôû duyeân thì haønh töôùng khaùc nhau maø tuøy theo caùi chaáp taêng theâm, cho neân goïi laø tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân; ñoái vôùi phaùp töông öng thì laøm cho gioáng nhö sai laàm cuûa mình maø tuøy thuaän taêng theâm, cho neân goïi laø tuøy taêng ñoái vôùi töông öng. Coù Sö khaùc noùi: Caùc tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân nhö ñoái vôùi töông öng, tuøy taêng ñoái vôùi töông öng nhö ñoái vôùi sôû duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø tuøy mieân tuøy taêng cuûa Duïc tham? Nghóa laø ñaùng yeâu - ñaùng vui - ñaùng möøng - vöøa yù. ” Tuøy mieân aáy khoâng coù nghóa töï ñoäng duyeân ñoái vôùi töông öng, vì sao cuõng noùi laø coù ñaùng yeâu...? Ñaùp: Tuøy mieân aáy bieâu hieän töôùng tham, nghóa laø tuøy mieân Duïc tham coù caùc töôùng nhö ñaùng yeâu..., cho neân noùi nhö theá, chöù khoâng bieåu hieän veà töôùng sôû duyeân - töôùng töông öng. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Bôûi vì boán söï vieäc cho neân noùi caùc tuøy mieân coù nghóa tuøy taêng: 1. Rôi vaøo aùc yù, nhö trong ñaïi chuùng coù neân ngöôøi laøm ñieàu xaáu xa ñeå cho nhieàu ngöôøi nôi aáy ñeàu rôi vaøo yù xaâu xa; nhö vaäy ôû trong neân phaåm töông öng khôûi leân neân tuøy mieân, lieàn khieán cho taâm - taâm sôû phaùp cuûa phaåm naøy ñeàu rôi vaøo yù xaâu xa. 2. Nhö löûa noùng, nhö ñöa saét noùng vaøo trong chaäu nöôùc nhoû, chaäu vaø nöôùc trong chaäu ñeàu noùng leân; nhö vaäy ôû trong phaùp cuûa neân phaåm taâm khôûi leân neân phieàn naõo, lieàn khieán cho taát caû taâm - taâm sôû phaùp ñeàu trôû thaønh phieàn naõo böùc baùch. 3. Nhö khoùi buïi, nhö khoùi buïi dô baån ñaõ dính vaøo aùo quaàn, thì aùo quaàn ñeàu trôû thaønh dô baån; nhö vaäy trong phaåm taâm coù neân tuøy mieân thì caû phaåm taâm ñeàu trôû

thaønh nhieãm oâ. 4. Ñaùng cheâ traùch gheùt boû, nhö trong Taêng chuùng coù neân ngöôøi phaïm loãi thì caû chuùng ñeàu bò cheâ traùch; nhö vaäy trong phaåm taâm coù neân tuøy mieân thì caû phaåm taâm ñeàu ñaùng cheâ traùch gheùt boû. ” Nhö ñoái vôùi

töông öng coù boán söï vieäc naøy cho neân goïi laø tuøy taêng, ñoái vôùi caûnh sôû duyeân cuõng taêng boán söï vieäc naøy cho neân goïi laø tuøy taêng, nghóa laø neáu sôû duyeân taêng tröôûng boán söï vieäc naøy thì noùi laø phieàn naõo tuøy taêng ñoái vôùi sôû duyeân. Hoûi: Tuøy mieân cuûa quaù khöù - vò lai cuõng tuøy taêng hay khoâng? Ñaùp: Tuøy mieân aáy cuõng tuøy taêng. Neáu tuøy mieân aáy khoâng tuøy taêng, thì taâm khoâng nhieãm oâ ôû phaàn vò hieän ñang tröôùc maét seõ khoâng coù tuøy mieân, töùc laø traùi vôùi kinh noùi nhö noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Keát - man - maãu: Treû sô sinh ñang coøn naèm ngöûa, haõy coøn khoâng coù theå bieát ñöôïc caûnh duïc hôn - keùm, huoáng hoà coù theå khoûi leân Duïc tham raøng buoäc taâm, nhöng maø vaãn bò tuøy mieân Duïc tham raøng buoäc”. Hoûi: Quaù khöù - vò lai ñaõ khoâng coù taùc duïng, thì taïi sao coù theå noùi laø tuøy mieân tuøy taêng? Ñaùp: Bôûi vì noù coù theå khoûi leân, nhaát ñònh hieän roõ tröôùc maét, nhö löûa khoâng hieän roõ ra maø coù theå boác leân khoùi. Toân giaû Dieäu AÂm noùi nhö vaäy: “Tuy noù khoâng coù taùc duïng choïn laáy caûnh, maø ñoái vôùi sôû duyeân vaø phaùp töông öng thì noù coù coâng naêng raøng buoäc nhö hieän taïi, cho neân tuøy mieân aáy coù nghóa tuøy taêng.” Toân giaû Thieát-ma-ñaït-ma noùi raèng: Do naêm quan heä cho neân coù theå noùi tuøy mieân quaù khöù - vò lai coù nghóa tuøy taêng: 1. Vì nhaân cuûa noù chöa heát. 2. Vì noù coù theå chöa ñoaïn. 3. Vì chöa chuyeån sôû y cuûa noù. 4. Vì chöa bieát sôû duyeân cuûa noù. 5. Vì chöa coù ñöôïc phaùp ñoái trò vôùi noù. Hoûi: Caùc taâm do tuøy mieân cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân, tuøy mieân aáy seõ ñoaïn ñoái vôùi taâm naøy chaêng? Ñaùp: Hoaëc seõ ñoaïn, hoaëc khoâng theå ñoaïn. Theá naøo laø seõ ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy duyeân vôùi taâm naøy. Theá naøo laø khoâng theå ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy töông öng vôùi taâm naøy. Trong naøy bieåu hieän roõ raøng tuøy mieân ñoái vôùi caûnh sôû duyeân thì coù theå noùi laø seõ ñoaïn chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi töông öng. Nghóa laø ñoái vôùi sôû duyeân thì coù theå keàm cheá phieàn naõo laøm cho khoâng hieän khoûi taïo ra nhöõng sai laàm, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi töông öng maø coù theå keàm cheá phieàn naõo laøm cho khoâng coøn töông öng vôùi caùc taâm, cho neân ñoái vôùi sôû duyeân thì coù theå noùi laø seõ ñoaïn chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi töông öng. Coù ngöôøi noùi: Vaên naøy neân noùi nhö vaäy: “Theá naøo laø seõ ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy duyeân vôùi taâm naøy chöa ñoaïn. Theá naøo laø khoâng

theå ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy duyeân vôùi taâm naøy ñaõ ñoaïn vaø töông öng vôùi taâm naøy.” Ngöôøi aáy noùi khoâng hôïp lyù, nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì tröôùc ñaây hoûi caùc taâm do tuøy mieân cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân,

tuøy mieân aáy seõ ñoaïn ñoái vôùi taâm naøy hay khoâng? Nay chæ caàn noùi: “Theá naøo laø seõ ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy duyeân vôùi taâm naøy.” Ñoái vôùi nghóa ñaõ ñaày ñuû, ñaàu caàn phaûi noùi theâm laø chöa ñoaïn. Neáu tuøy mieân ñaõ ñoaïn thì taâm khoâng do noù maø goïi laø coù tuøy mieân, thì khoâng phaûi laø vaán ñeà ñaõ hoûi, vì vaäy khoâng caàn phaûi noùi theâm laø chöa ñoaïn. Vaû laïi, “Duyeân vôùi taâm naøy ñaõ ñoaïn vaø...”, noùi theo lyù thì khoâng caàn phaûi noùi duyeân taâm tuøy mieân, bôûi vì neáu ñaõ ñoaïn thì khoâng caàn phaûi laø vaán ñeà ñaõ hoûi, maø chæ caàn noùi: “Theá naøo laø khoâng theå ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân aáy töông öng vôùi taâm naøy.” Nghóa aáy ñaõ ñaày ñuû. Nhöng maø trong naøy noùi caùc tuøy mieân ñoái vôùi sôû duyeân thì coù theå ñoaïn chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi töông öng, laø döïa vaøo nghóa cuûa taâm goïi laø coù tuøy mieân maø noùi, chöù khoâng döïa vaøo nghóa tuøy taêng ñeå noùi, bôûi vì nghóa tuøy taêng ñeàu coù theå ñoaïn. Hoûi: Caùc tuøy mieân do ñaâu seõ ñoaïn? Ñaùp: Do sôû duyeân. Tröôùc ñaõ bieåu hieän veà nghóa, nay neâu roõ vaên aáy, nghóa laø caùc tuøy mieân do löïc ñoái trò khieán cho noù ñoái vôùi caûnh khoâng coøn khoûi leân sai laàm, thì coù theå noùi laø seõ ñoaïn; nhö ngöôøi ngaên caûn con caùi khoâng ñeå cho chuùng tieáp tuïc ñi vaøo quaùn röôïu - nhaø chöùa - soøng baïc - raïp haùt... Neáu laøm cho tuøy mieân taùch rôøi phaùp töông öng, thì ñieàu naøy khoâng heà coù, vì vaäy noùi laø tuøy mieân ñoái vôùi phaùp töông öng khoâng coù nghóa cuûa ñoaïn. OÂng noùi tuøy mieân do sôû duyeân maø seõ ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caùc tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, tuøy mieân aáy döïa vaøo ñaâu maø seõ ñoaïn? Neáu noùi ñoaïn ôû ñaây - ñoaïn ôû kia thì ñeàu phi lyù! Ñaùp: tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät-Ñaïo maø ñoaïn, döïa vaøo sôû duyeân maø ñoaïn, bôûi vì caùi naøy ñoaïn cho neân caùi kia cuõng ñoaïn. Trong naøy yù noùi: Caàn phaûi nhôø vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, ñeå thaønh töïu lyù naøy cho neân duøng caùch hoûi-ñaùp chaát vaán laøm cho thoâng hieåu (Phöông phaùp Vaán-Ñaùp-Naïn-Thoâng). Hoûi: OÂng noùi tuøy mieân do sôû duyeân maø seõ ñoaïn chaêng? Caâu hoûi naøy tröôùc ñaây tuy noùi löôïc qua maø chöa thaåm ñònh roõ raøng, neáu khoâng thaåm ñònh toâng chæ cuûa ngöôøi maø cho pheùp noùi veà sai laàm cuûa ngöôøi , thì ñieàu naøy khoâng heà coù. Traû lôøi ñuùng nhö vaäy, laø traû lôøi raèng caàn phaûi nhôø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 398

vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, lyù aáy ñaõ ñöôïc quyeát ñònh, caøng khoâng coù yù nghóa naøo khaùc, cho neân noùi laø ñuùng nhö vaäy. Neáu nhö vaäy thì caùc tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, tuøy mieân aáy döïa vaøo ñaâu maø seõ ñoaïn? Neáu noùi ñoaïn ôû ñaây-ñoaïn ôû kia thì ñeàu phi lyù, ñaây laø chaát vaán. YÙ chaát vaán aáy noùi raèng tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn thì döïa vaøo ñaâu maø seõ ñoaïn? Neáu noùi nhôø vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ Khoå - Taäp naøy cho neân coù theå ñoaïn, thì lyù aáy khoâng ñuùng, bôûi vì luùc nhaän thöùc roõ Khoå - Taäp thì tuøy mieân naøy chöa ñoaïn. Neáu noùi nhôø vaøo Tueä maø

nhaän thöùc roõ Dieät - Ñaïo kia cho neân coù theå ñoaïn, thì lyù cuõng khoâng ñuùng, bôûi vì Dieät - Ñaïo chaúng phaûi laø caûnh sôû duyeân naøy. Traû lôøi raèng tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, döïa vaøo sôû duyeân maø ñoaïn, bôûi vì caùi naøy ñoaïn cho neân caùi kia cuõng ñoaïn, thì ñaây laø thoâng toû. YÙ thoâng toû naøy noùi tuøy mieân dyteân höõu laäu do Kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn nhôø vaøo tuøy mieân duyeân voâ laäu maø ñöôïc sinh tröôûng, luùc nhaän thöùc roõ Dieät - Ñaïo thì tuøy mieân duyeân voâ laäu naøy ñoaïn, cho neân tuøy mieân duyeân voâ laäu aáy do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, cuõng tuøy theo maø ñoaïn; nhö ngöôøi beänh oám yeáu nhôø vaøo caây gaäy maø ñöùng, rôøi boû caây gaäy lieàn ngaõ nhaøo, vaán ñeà naøy cuõng nhö vaäy. Hoûi: Tröôùc ñaây xaùc ñònh toâng chæ noùi raèng caàn phaûi nhôø vaøo Tueä ma nhaän thöùc roõ phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, nay ñaõ thoâng toû laïi noùi raèng sôû duyeân ñoaïn cho neân naêng duyeân cuõng tuøy theo maø ñoaïn, leõ naøo khoâng traùi ngöôïc nhau ö? Nhö traùi nöông vaøo caây thì caây lay ñoäng traùi haõy coøn ruïng, huoáng hoà caây nghieâng ñoã maø traùi khoâng rôi ruïng hay sao? Vaán ñeà naøy cuõng nhö vaäy. Ñaùp: Vaû laïi, tröôùc ñaây ñaõ noùi caàn phaûi nhôø vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, laø khoâng noùi caàn phaûi nhôø vaøo Tueä maø ñoaïn phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, maø chæ noùi caàn phaûi nhôø vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ taát caû phieàn naõo sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Nghóa laø nhôø vaøo Tueä maø nhaän thöùc roõ duyeân voâ laäu - phieàn naõo sôû duyeân vaø Dieät - Ñaïo, cho neân tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn cuõng ñoaïn. Caên cöù vaøo nghóa lyù naøy cho neân Khoå phaùp nhaãn vaø Taäp phaùp nhaãn coù naêng löïc ñoaïn tuøy mieân bieán haønh treân duyeân, Dieät trí vaø Ñaïo trí trong phaàn vò tu ñaïo coù naêng löïc ñoaïn Hoaëc (phieàn naõo) do tu maø ñoaïn cuûa chín ñòa. Coù Sö khaùc noùi: Nhôø vaøo sôû duyeân cho neân tuøy mieân ñoaïn, laø yù bieåu hieän phieàn naõo sôû duyeân ñoaïn cho neân tuøy mieân môùi ñoaïn. Ñeå

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 399

thaønh töïu lyù naøy cho neân duøng caùch hoûi - ñaùp chaát vaán laøm cho thoâng hieåu. OÂng noùi tuøy mieân do sôû duyeân maø seõ ñoaïn chaêng? Traû lôøi ñuùng nhö vaäy. Neáu nhö vaäy thì caùc tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, tuøy mieân aáy döïa vaøo ñaâu maø seõ ñoaïn? Neáu noùi bôûi vì töông öng maø ñoaïn cho neân tuøy mieân ñoaïn, thì lyù aáy khoâng ñuùng, bôûi vì tröôùc ñaây noùi tuøy mieân chaúng phaûi laø ñoái vôùi töông öng maø coù theå noùi laø ñoaïn. Neáu noùi bôûi vì sôû duyeân aáy ñoaïn cho neân tuøy mieân ñoaïn thì lyù cuõng khoâng ñuùng, bôûi vì sôû duyeân laø Dieät - Ñaïo khoâng coù nhöõng sai laàm thì khoâng coù theå ñoaïn. Traû lôøi: Tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn ñaõ ñoaïn cho neân tuøy mieân sôû duyeân naøy cuõng ñoaïn theo. Hoûi: Tröôùc ñaây xaùc ñònh toâng chæ noùi raèng sôû duyeân ñoaïn cho neân tuøy mieân môùi ñoaïn, nay noùi phieàn naõo naêng duyeân ñoaïn cho neân tuøy mieân môùi ñoaïn, leõ naøo khoâng traùi ngöôïc nhau hay sao? Ñaùp: Khoâng coù gì traùi

ngöïôc nhau caû, nghóa laø tuøy mieân duyeân voâ laäu döïa vaøo tuøy mieân duyeân höõu laäu maø ñöôïc sinh tröôûng, nhôø caùi kia duy trì tieáp nhaän maø caùi naøy ñöôïc noái tieáp nhau, caùi kia ñoaïn söï duy trì thì caùi naøy cuõng ñoaïn theo. Nhö thaân - caønh... cuûa caây döïa vaøo goác reã maø ñöùng vöõng, neáu chaët ñöùt goác reã cuûa caây thì thaân - caønh ñeàu ñoå theo. Vaán ñeà naøy cuõng nhö vaäy. Caùch noùi aáy khoâng hôïp lyù, bôûi vì traùi vôùi toâng chæ tröôùc ñaây. Vaên cuûa baûn luaän naøy voán coù söï chaát vaán vaø thoâng toû khaùc nhau, vì coù luùc sôû duyeân ñoaïn maø naêng duyeân chöa ñoaïn, coù luùc naêng duyeân ñoaïn maø sôû duyeân chöa ñoaïn. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Nhôø vaøo sôû duyeân cho neân tuøy mieân ñoaïn, laø yù noùi raèng caàn phaûi nhôø vaøo Ñaïo coù sôû duyeân thì tuøy mieân môùi ñoaïn. Caùch noùi aáy khoâng hôïp lyù, bôûi vì Ñöùc Theá Toân noùi: "Nhö vaäy taùm chi Thaùnh ñaïo coù naêng löïc ñoaïn tröø nhöõng khoå ñau cuûa quaù khöù - vò lai - hieän taïi, loaïi boû laøm cho thay ñoåi - xa lìa taát caû khoâng coøn nhieãm oâ - ñaït ñöôïc Nieát-baøn tòch tónh." Vì vaäy neân noùi: Ñaïo coù sôû duyeân hay Ñaïo khoâng coù sôû duyeân ñeàu coù naêng löïc ñoaïn tröø phieàn naõo. Vaû laïi, ôû phaàn sau noùi thì hoaëc laø chaát vaán, hoaëc laø khoâng toû ñeàu khoâng töông öng, cho neân caùch noùi aáy khoâng hôïp lyù. Toân giaû Thieát-ma-ñaït-ña noùi raèng: "Do boán quan heä maø caùc tuøy mieân ñoaïn dieät: 1. Bôûi vì sôû duyeân ñoaïn, nhö tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn. 2. Bôûi vì naêng duyeân ñoaïn, nhö tuøy mieân duyeân vôùi Giôùi khaùc. 3. Bôûi vì naêng duyeân vaø sôû duyeân ñeàu ñoaïn, nhö tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn.

4. Bôûi vì coù ñöôïc ñoái trò, nhö nhöõng tuøy mieân khaùc heã coù ñöôïc phaùp ñoái trò thì noù seõ ñoaïn." Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Do naêm quan heä maø caùc tuøy mieân ñoaïn dieät: 1. Nhaän thöùc roõ sôû duyeân cho neân ñoaïn, nhö tuøy mieân duyeân voâ laäu vaø tuøy mieân bieán haønh duyeân vôùi Giôùi cuûa mình. 2. Sôû duyeân cho ñoaïn cho neân ñoaïn, nhö tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn. 3. Naêng duyeân ñoaïn cho neân ñoaïn, nhö tuøy mieân bieán haønh duyeân vôùi Giôùi khaùc. 4. Naêng duyeân vaø sôû duyeân ñeàu ñoaïn cho neân ñoaïn, nhö tuøy mieân khoâng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn. 5. Coù ñöôïc ñoái trò cho neân ñoaïn, nhö tuøy mieân do tu maø ñoaïn." Hoûi: Giaû söû tuøy mieân seõ ñoaïn ñoái vôùi taâm, thì taâm naøy chæ do tuøy mieân aáy cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Hoaëc laø do tuøy mieân aáy chöù khoâng phaûi laø tuøy mieân khaùc, hoaëc laø do tuøy mieân aáy vaø tuøy mieân khaùc. Theá naøo laø do tuøy mieân aáy chöù khoâng phaûi laø tuøy mieân khaùc? Nghóa laø taâm khoâng nhieãm oâ do tu maø ñoaïn. Theá naøo laø do tuøy mieân aáy vaø tuøy mieân khaùc? Nghóa laø taâm nhieãm oâ. Trong naøy, khoâng nhieãm oâ laø do choïn laáy khaùc vôùi nhieãm oâ. Do tu maø ñoaïn laø choïn laáy khaùc vôùi voâ laäu, nghóa laø taâm thieän höõu laäu vaø taâm voâ phuù voâ kyù. Taâm naøy do tuøy mieân aáy, laø do tuøy mieân tuøy taêng duyeân vôùi taâm naøy, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; khoâng phaûi laø tuøy mieân khaùc,

nghóa laø khoâng phaûi do tuøy mieân töông öng maø goïi laø taâm coù tuøy mieân, bôûi vì taâm naøy khoâng coù tuøy mieân töông öng. Taâm nhieãm oâ do tuøy mieân aáy, laø do tuøy mieân tuøy taêng duyeân vôùi taâm naøy, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân; vaø tuøy mieân khaùc, nghóa laø do nhöõng tuøy mieân töông öng khaùc, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Hoûi: Vì sao trong naøy tuøy mieân sôû duyeân thì noùi laø Bæ (aáy), coøn tuøy mieân töông öng laïi noùi laø Dö (khaùc)? Ñaùp: Bôûi vì tröôùc ñaây hoûi raèng "Giaû söû tuøy mieân seõ ñoaïn ñoái vôùi taâm, thì taâm naøy chæ do tuøy mieân aáy cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng? "Tröôùc ñaây noùi tuøy mieân chæ coù nghóa seõ ñoaïn ñoái vôùi sôû duyeân chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi töông öng, vì vaäy noùi laø Bæ. Bôûi vì chæ noùi ñeán tuøy mieân sôû duyeân seõ ñoaïn, ngay nôi tuøy mieân naøy laø vaán ñeà chính ñeå hoûi cho neân noùi laø Bæ, tuøy mieân töông öng khoâng phaûi laø vaán ñeà chính ñaõ hoûi ñeán cho neân noùi laø Dö. Hoûi: Vì sao laïi ñöa ra caùch hoûi - ñaùp nhö vaäy?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 22 401

Ñaùp: Bôûi vì laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc söï quyeát ñònh. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi nghi raèng chæ coù tuøy mieân seõ ñoaïn, bôûi vì taâm do tuøy mieân aáy maø goïi laø coù tuøy mieân; tuøy mieân töông öng thì khoâng theå laø seõ ñoaïn, bôûi vì taâm khoâng do tuøy mieân aáy maø goïi laø coù tuøy mieân? Muoán laøm cho moái nghi ngôø naøy coù ñöôïc quyeát ñònh, cho neân bieåu hieän taâm nhieãm oâ cuõng do tuøy mieân aáy maø goïi laø coù tuøy mieân. Hoaëc laïi coù ngöôøi nghi raèng: Tuøy mieân töông öng cuõng seõ coù theå ñoaïn? Vì vaäy nay laïi bieåu hieän tuøy mieân töông öng khoâng coù nghóa seõ ñoaïn. Hoaëc laïi coù ngöôøi nghi raèng: Taâm ñoái vôùi tuøy mieân maø goïi laø coù, vì chæ döïa vaøo taùnh tuøy taêng? Vì vaäy nay laïi bieåu hieän roõ raøng laø döïa vaøo taùnh ñoàng baïn, nghóa laø taâm khoâng coù nhieãm oâ chæ döïa vaøo taùnh tuøy taêng goïi laø coù tuøy mieân; neáu taâm nhieãm oâ thì döïa vaøo caû hai taùnh. Hoûi: Coù theå coù tuøy mieân ñoaïn maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc tuøy mieân ñoaïn maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôõ höõu xöù, ñoaïn tuøy mieân duyeân vôùi Ñòa treân vaø tuøy mieân duyeân voâ laäu; hoaëc laø caùc Thaùnh giaû vaøo luùc hieän quaùn Khoå - Taäp ñeá cuûa coõi Duïc, ñoaïn tuøy mieân duyeân vôùi coõi khaùc, luùc hieän quaùn Dieät - Ñaïo ñeá, ñoaïn tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, duøng Dieät trí - Ñaïo trí lìa taát caû tuøy mieân do tu maø ñoaïn. 2. Coù luùc Tueä nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù maø tuøy mieân khoâng ñoaïn, nghóa laø luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuõa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôõ höõu xöù, tuøy mieân cuûa caùc phaåm tröôùc - sau ñaõ ñoaïn; luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôõ höõu xöù, töø coõi Duïc cho ñeán Thöùc voâ bieân xöù voán coù tuøy mieân duyeân vôùi Ñòa khaùc. Hoaëc laø caùc Thaùnh giaû vaøo luùc hieän quaùn Khoå - Taäp ñeá cuûa coõi Saéc - Voâ saéc, thì coõi Duïc voán coù tuøy mieân duyeân vôùi coõi khaùc; luùc hieän quaùn Khoå ñeá, thì tuøy mieân duyeân vôùi coõi cuûa mình do kieán Taäp maø ñoaïn, tuøy mieân duyeân

höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn vaø taát caû tuøy mieân do tu maø ñoaïn; luùc hieän quaùn Taäp ñeá, thì tuøy mieân duyeân vôùi coõi cuûa mình do kieán Khoå maø ñoaïn, tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn vaø taát caû tuøy mieân do tu maø ñoaïn; luùc duøng Khoå trí - Taäp trí vaø Theá tuïc tí lìa nhieãm do tu maø ñoaïn, thì tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán maø ñoaïn vaø tuøy mieân caùc phaåm tröôùc - sau do tu maø ñoaïn; luùc duøng Dieät trí - Ñaïo trí lìa nhieãm do tu maø ñoaïn, thì tuøy mieân duyeân voâ laäu, vaø taát caû tuøy mieân khaùc cuûa heát thaûy dò sinh - Thaùnh giaû, luùc khoâng ñoaïn phieàn

naõo maø nhaän thöùc roõ caûnh sôû duyeân cuûa phieàn naõo. 3. Coù luùc tuøy mieân ñoaïn maø Tueä cuõng nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôõ höõu xöù, voán coù tuøy mieân cuûa phaåm mình duyeân vôùi Ñòa cuûa mình. Hoaëc laø luùc caùc Thaùnh giaû hieän quaùn Khoå - Taäp ñeá, thì tuøy mieân duyeân vôùi coõi cuûa mình do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn; luùc hieän quaùn Dieät - Ñaïo ñeá, thì tuøy mieân duyeân voâ laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn; luùc duøng Khoå trí - Taäp trí vaø Theá tuïc trí lìa nhieãm do tu maø ñoaïn, thì tuøy mieân cuûa phaåm mình - ñòa mình do tu maø ñoaïn. 4. Coù luùc tuøy mieân khoâng ñoaïn maø Tueä cuõng khoâng nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Coù theå coù trong neân saùt-naêng, tuøy mieân ñoaïn maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ sôû duyeân cuûa noù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boân caâu phaân bieät, nhöng maø coù nhieàu phaàn vò, nghóa laø phaàn vò Khoå - Taäp phaùp trí nhaãn vaø phaàn vò Dieät - Ñaïo phaùp loaïi trí nhaãn ñeàu coù boán caâu phaân bieät. Boán caâu phaân bieät cuûa phaàn vò Khoå phaùp trí nhaãn: Caâu thöù nhaát, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi coõi khaùc do kieán Khoå maø ñoaïn cuûa coõi Duïc; caâu thöù hai, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi coõi mình do kieán Taäp maø ñoaïn cuûa coõi Duïc, tuøy mieân duyeân höõu laäu do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, vaø tuøy mieân do tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc; caâu thöù ba, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi coõi mình do kieán Khoå maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc; caâu thöù tö, nghóa laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Phaàn vò Taäp phaùp trí nhaãn tuøy theo söï thích öùng cuûa phaàn vò, coù boán caâu phaân bieät cuõng nhö vaäy. Phaàn vò Dieät - Ñaïo phaùp loaïi trí nhaãn, neáu tong phaàn vò dò sinh tröôùc ñaõ lìa neân phaàn nhieãm cuûa coõi Duïc, vaø ñoái vôùi baûy Ñòa treân hoaëc lìa neân phaàn - hoaëc lìa toaøn phaàn, thì coù theå laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Boán caâu phaân bieät cuûa phaàn vò Dieät phaùp trí nhaãn: Caâu thöù nhaát, nghóa laø tuøy mieân duyeân höõu laäu thuoäc coõi Duïc do kieán Dieät maø ñoaïn tröôùc ñaây chöa lìa; caâu thöù hai, nghóa laø tuøy mieân duyeân voâ laäu thuoäc coõi Duïc do kieán Dieät maø ñoaïn tröôùc ñaây ñaõ lìa; caâu thöù ba, nghóa laø tuøy mieân duyeân voâ laäu thuoäc coõi Duïc do kieán Dieät maø ñoaïn tröôùc ñaây chöa lìa; caâu thöù tö, nghóa laø tuøy mieân duyeân höõu laäu thuoäc coõi Duïc do kieán Dieät maø ñoaïn tröôùc ñaây ñaõ lìa, hoaëc laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Phaàn vò Dieät loaïi trí nhaãn vaø phaàn vò Ñaïo phaùp loaïi trí nhaãn tuøy theo söï thich öùng cuûa phaàn vò, coù boán caâu

phaân bieät cuõng nhö vaäy. Neáu luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, trong moãi neân ñaïo voâ giaùn ñeàu coù theå laøm thaønh boán caâu phaân bieät: Caâu thöù

nhaát, nghóa laø tuøy mieân cuûa phaåm mình duyeân vôùi Ñòa khaùc; caâu thöù hai, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi caùc phaåm tröôùc-sau cuûa Ñòa mình; caâu thöù ba, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi phaåm mình vaø Ñòa mình; caâu thöù tö, nghóa laø tuøy mieân duyeân vôùi caùc phaåm tröôùc- sau cuûa Ñòa khaùc, hoaëc laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Coù theå coù Ñaéc (ñaït ñöôïc) ñoái vôùi ñoaïn phieàn naõo maø khoâng Xaû (buoâng toû), xaû maø khoâng Ñaéc, cuõng Ñaéc cuõng Xaû, khoâng Ñaéc khoâng xaõ chaêng? Ñaùp: Coù. Ñaéc maø khoâng Xaû, nghóa laø luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, hoaëc laø luùc caùc Thaùnh giaû ñoaïn tröø phieàn naõo, tröø ra luùc ñaït ñöôïc quaû vò. Xaõ maø khoâng Ñaéc, nghóa laø caùc dò sinh töø luùc lìa nhieãm luøi xuoáng Ñòa phía döôùi maát ñi roài sinh ñeán Ñònh thöù hai trôû leân, töø hai coõi treân maát ñi roài sinh vaøo coõi Duïc; hoaëc laø caùc Thaùnh giaû trong phaàn vò Höôùng lui suït maø ñoaïn. Cuõng Ñaéc cuõng Xaû, nghóa laø caùc dò sinh ôû Ñòa treân maát ñi roài sinh ñeán ñònh thöù nhaát trôû leân; hoaëc laø luùc caùc Thaùnh giaû luyeän caên ñaït ñöôïc quaû vaø lui suït quaû. Khoâng Ñaéc khoâng Xaû, nghóa laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.